

INFORMACJA Z DZIAŁALNOŚCI
MUZEUM ZIEMI CHEŁMSKIEJ
IM. WIKTORA AMBROZIEWICZA W CHEŁMIE
ZA 2022 ROK

I INFORMACJE WSTĘPNE

Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie jest samorządową instytucją kultury, nienastawioną na osiągnięcie zysku (Art. 1 Ustawy o muzeach). Realizuje zadania statutowe w zakresie gromadzenia i trwałej ochrony dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym. Stawia sobie tak ważne cele, jak: upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów. Wśród podstawowych zadań wyróżnić trzeba prowadzenie działalności wystawienniczej, naukowo-badawczej, wydawniczej oraz edukacyjnej i upowszechnieniowej w tym organizowanie takich form działalności kulturalnej, jak: konkursy, sesje, spotkania autorskie, szkolenia, seminaria, koncerty oraz inne przedsięwzięcia promujące Muzeum i miasto. Muzealne imprezy z zakresu wystawiennictwa i działań edukacyjnych kierowane są do publiczności w różnym wieku.

II BAZA LOKALOWA

Muzeum Ziemi Chełmskiej prowadzi działalność w pięciu budynkach, których łączna powierzchnia wynosi 3090,46 m².

1. Przy ul. Lubelskiej 55 mieści się: Dyrekcja, Sekretariat, Dział Finansowy, Dział Administracyjny, Biblioteka, Dział Sztuki Współczesnej i Galeria 72, magazyny, sale wystaw czasowych. Powierzchnia użytkowa wynosi 914 m².

2. Przy ul. Lubelskiej 56A (dawna drukarnia „Zwierciadło”) mieszczą się: Dział Archeologii i Dział Etnografii, Pracownia Fotograficzna, pomieszczenia biurowe, magazyny zbiorów i sprzętu wystawienniczego, sale wystawy stałej oraz sala wystaw czasowych. Powierzchnia użytkowana wynosi 612,70 m².

3. Przy ul. Lubelskiej 57 (zespół kamieniczek mieszczkańskich z XIX w.) mieszczą się: Dział Historii, Gabinet Numizmatyczny, Archiwum, Dział Przyrody i Dział Edukacji, sale wystaw stałych, magazyny zbiorów, a także magazynki: gospodarczy, sprzętu wystawienniczego oraz sklep muzealny „ZIELONA WITRYNA”, pomieszczenie warsztatowe dozorców-rzemieślników. Powierzchnia użytkowa wynosi 1287,59 m².

4. Przy ul. Św. Mikołaja 4 (dawna unicka cerkiew pw. Świętego Mikołaja) mieści się Dział Sztuki Ziemi Chełmskiej, sale wystawowe oraz magazyn zbiorów. Powierzchnia użytkowa wynosi 228,72 m².

5. Przy ul. Reformackiej 27 (piwnice budynku, 3 pomieszczenia) mieści się wystawa „Chełmska bezpieka i jej ofiary”. Powierzchnia użytkowa wynosi 47,45 m².

Muzeum w drodze darowizny pozyskało niezbudowaną nieruchomość położoną przy ul. Podwalnej 3 (Uchwała nr XLIII/374/21 Rady Miasta z dnia 30 czerwca 2021 roku) o powierzchni 482 m². Docelowo na działce powstanie nowa siedziba instytucji.

III ORGANIZACJA PRACY I ZATRUDNIENIE

Czas pracy

Muzeum czynne było dla zwiedzających:

styczeń – grudzień

wtorek – piątek: 8.00–16.00

sobota – niedziela: 12.00–16.00

dzień bezpłatnego zwiedzania: czwartek

Noc w Muzeum zorganizowano 22 maja, podczas której muzeum udostępniane było bezpłatnie dla publiczności w godz. 18.00–24.00.

Struktura organizacyjna

W skład Muzeum wchodzi komórki organizacyjne, w których zatrudnienie przedstawia się według stanu na 31 grudnia 2022 r.

Łącznie: **etaty – 28, osoby – 31,**

w tym: pracownicy merytoryczni – 19 osób,
 pracownicy administracyjni – 4 osoby,
 pracownicy obsługi/techniczni – 8 osób.

IV GROMADZENIE ZBIORÓW

Muzeum jest wielodziałowe, zbiory gromadzone są w zakresie: archeologii, etnografii, historii, numizmatyki, sztuki, przyrody.

Stan zbiorów na koniec 2022 roku – muzealia własne ogółem wpisane do Księgi inwentarzowej **24 561**, tj. **368 476** sztuk, w tym zdigitalizowane 12 731 sztuki, depozyty 226 pozycji inwentarzowych, tj. 7 638 sztuk.

Dział	Inwentarz pozycje	Inwentarz sztuki	Depozyty inwentarz	Depozyty sztuki	Zdigitalizowane ogółem	Zdigitalizowane w roku
Archeologia	10 466	344 270	0	0	4 486	282
Etnografia	1 346	1 355	87	334	1446	0
Historia	2 252	3 938	19	7155	669	73
Numizmatyka	4 252	12 078	0	0	781	0
Przyroda	2 606	2 752	49	76	2 309	19
Sztuka Ziemi Chełmskiej	763	1120	29	31	763	16
Sztuka Współczesna i Galeria 72	2 876	2963	42	42	2277	23
Razem	24 561	368 476	226	7 638	12 731	413

V DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA

W 2022 roku udostępniono ogółem 13 wystaw czasowych, w tym: w siedzibie Muzeum:
wystaw własnych: 9 (frekwencja: 2994 osoby);
wystaw obcych krajowych: 3 (frekwencja: 1761 osób);
wystaw współorganizowanych 1: (frekwencja: 603 osoby).

Udostępniane były także 4 wystawy stałe (frekwencja: 7 610 osób).

Zwiedzający wystawy w siedzibie muzeum – **ogółem 12 968 osób**.

Organizacja wystaw odbywała się zgodnie z harmonogramem planu pracy, według projektów opracowanych przez poszczególnych autorów – pracowników merytorycznych działów. Należy podkreślić, że organizacja wystaw uzależniona była od możliwości finansowych muzeum oraz realizowanych wniosków, na które pozyskano dofinansowanie (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej). Udostępnienie wystaw dla publiczności poprzedzone było działaniami polegającymi na wyborze zabytków, opracowaniu scenariusza poszczególnych wystaw, przygotowaniu tekstów – charakterystyki tematyki ekspozycji. W realizacji autorskiej koncepcji uczestniczyli współpracownicy, którzy angażowali się przy oprawie plastycznej, montażu i demontażu, dokumentacji fotograficznej, projektach graficznych wydawnictw promujących wystawy.

WYSTAWY STAŁE

W 2022 roku udostępniano publiczności cztery wystawy stałe:

1. ***Powrót do przeszłości. Dzieje tradycyjnej kultury regionu chełmskiego***

Miejsce: ul. Lubelska 56 A

Frekwencja: 1567 osób

Wystawa (udostępniana od 2007 roku) prezentuje zbiory Muzeum z zakresu archeologii i etnografii w aspekcie podstawowych dziedzin ludzkiej aktywności – od czasów prahistorycznych po okres przedindustrialny (zbieractwo, myślistwo, rybołówstwo, rolnictwo, garncarstwo, tkactwo, ubiór i części stroju, przygotowywanie i przetwarzanie żywności, wnętrza domów, sztuka).

2. ***Skarby przyrody***

Miejsce: ul. Lubelska 57

Frekwencja: 2982 osoby

Na wystawie eksponowane są okazy reprezentujące przede wszystkim florę, faunę oraz geologię naszego regionu.

3. ***Chełmska bezpieka i jej ofiary***

Miejsce: ul. Reformacka 27

Frekwencja: 126 osób

Muzeum obejmuje opieką merytoryczną utworzone w maju 2008 roku Miejsce Pamięci Patriotów Polskich oraz przygotowaną wystawę, poświęconą osobom prześladowanym w latach 1944–1989 przez komunistyczny aparat represyjny,

w budynku przy ulicy Reformackiej 27 (dawniej Dzierżyńskiego), gdzie w okresie stalinowskim mieścił się Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego.

4. „Chełm jest jego imię...” Dzieje miasta od X do XX wieku

Miejsce: ul. Lubelska 57

Frekwencja: 2935 osób

Na wystawie w układzie chronologicznym przedstawione zostały najważniejsze wydarzenia z przeszłości Chełma. Obok archiwaliów, fotografii, militariów, planów miasta, pamiątek historycznych z różnych epok, portretów i dzieł sztuki reprezentujących wielokulturowość tych terenów, zaprezentowane zostały zabytki archeologiczne pozyskane na terenie miasta i najbliższej okolicy, pochodzące przede wszystkim z badań wykopaliskowych i nadzorów oraz odkryć przypadkowych. Wszystkie pokazane oryginały pochodzą ze zbiorów MZCh. Powiększenia na planszach graficznych reprodukcje fotografii, planów i archiwalnych dokumentów zostały wykonane w oparciu o pozyskane podczas kwerend archiwalia, dokumenty, fotografie udostępnione nam przez różne instytucje i osoby prywatne a także ze zbiorów własnych muzeum. Aby ułatwić zwiedzanie turystom z kraju i z zagranicy, teksty na ekspozycji zostały przygotowane w języku polskim i angielskim. W ramach projektu udało się przeprowadzić konserwację kilkunastu zabytków, które zaprezentowane zostały na wystawie. Wśród najważniejszych, wyjątkowo cennych zakonserwowanych eksponatów jest dokument przyjęcia w depozyt obrazu Matki Boskiej Chełmskiej z katedry unickiej w Chełmie przez króla Jana Kazimierza, z podpisem króla, sekretarza oraz wielką pieczęcią koronną, datowany na 10.05.1651 r., starodruk z 1782 roku pt. „Koronacja Cudownego Obrazu Najsławniejszej Maryi Panny w Chełmskiej Katedrze 1765”, Maksymiliana Ryłto. (chełmski biskup unicki), czy też fragment zwoju „Tory” pochodzący prawdopodobnie ze spalonej podczas II wojny światowej starej synagogi. Ekspozycje wzbogacają projekcje specjalnie nakręconych na potrzeby wystawy filmów z ożywioną archiwalną fotografią. Wystawa nie została do końca zrealizowana zgodnie z zamierzeniami autorów i ze względów finansowych musiano zrezygnować z pewnych działań dotyczących organizacji wystawy. Planowane jest uzupełnienie wystawy o nowoczesny sprzęt multimedialny.

Ekspozycja dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

WYSTAWY CZASOWE WŁASNE – KONTYNUACJA

Sztuka sakralna ze zbiorów Muzeum Ziemi Chełmskiej

Miejsce: ul. Świętego Mikołaja 4

Termin: od 1.01. do 25.02.2022

Frekwencja: 136 osób

Eksponowane były wybrane zabytki sakralne – obrazy, rzeźby, grafiki, księgi liturgiczne, ikony znajdujące się w kolekcji muzealnej, pochodzące ze świątyń i kapliczek. Celem wystawy było przedstawienie kolekcji muzealnej oraz warunków rozwoju sztuki sakralnej ziemi chełmskiej od średniowiecza do współczesności. Przedstawiona była ikonografia Świętych Kościoła rzymskokatolickiego, greckokatolickiego oraz Cerkwi prawosławnej.

Biskupi i duchowni unicy w świetle badań archeologicznych

Miejsce: ul. Świętego Mikołaja 4

Termin: od 01.01. do 25.02.2022

Frekwencja: 136 osób

Zabytki prezentowane na wystawie pochodzą z grobów biskupów i duchownych unickich z Bazyliki Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Chełmie. Obok szat udostępniono drobne przedmioty drewniane, metalowe oraz biżuterię. Obiekty poddane zostały zabiegom konserwatorskim.

Projekt realizowany w ramach zadania dofinansowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu Ochrona zabytków archeologicznych. pn. *Pochówki biskupów i duchownych unickich w kryptach Bazyliki pw. Narodzenia NMP w Chełmie. Wyniki badań 2017–2019.*

Pierwsi pasterze III tysiąclecia p.Ch. Podgrupa wschodniolubelska kultury amfor kulistych

Termin: od 01.01. do 31.05.2022

Miejsce: ul. Lubelska 55

Frekwencja: 481 osób

Wystawa prezentuje oryginalne znaleziska wydobyte z grobowców schyłkowo-neolitycznej kultury amfor kulistych w jej lokalnej (wschodniolubelskiej) odmianie, zilustrowane 35 planszami z tekstami omawiającymi poszczególne stanowiska archeologiczne, historię badań wykopaliskowych, z fotografiami i rysunkami dokumentującymi wykopaliska i pozyskane zabytki oraz archiwalnymi zdjęciami i wycinkami map wskazującymi położenie grobowców. Prezentowane zabytkowe przedmioty pochodzą ze zbiorów własnych muzeum oraz: Muzeum Narodowego w Lublinie, Muzeum ks. St. Staszica w Hrubieszowie, Muzeum Regionalnego im. Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim i Muzeum Regionalnego w Krasnymstawie oraz z Instytutu Archeologii UMCS w Lublinie.

Projekt realizowany w ramach zadania dofinansowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu Ochrona zabytków archeologicznych pn. *Pierwsi pasterze III tysiąclecia p.Ch.*

Niech się stanie światło... Rzeźba Romana Śledzia

Termin: od 01.01. do 21.03.2022

Miejsce: Lubelska 56 A

Frekwencja: 154 osoby

Ekspozycja prezentująca 18 rzeźb wybitnego artysty Romana Śledzia, który urodził się i mieszka do dziś w Malinówce, koło Łęcznej. 13 prac spośród nich to dar Pastora Franka Klimecka dla Muzeum Ziemi Chełmskiej. Ekspozycja przedstawia ewangeliczne sceny z życia Jezusa oraz serię rzeźb ukazujących cykl siedmiu dni stworzenia świata według biblijnego opisu.

Stanisław Koguciuk (1933–2021). Sens istnienia zamknąć w obrazie

Termin: od 01.01. do 11.04.2022

Miejsce: ul. Lubelska 55

Frekwencja: 195 osób

Wystawa przygotowana została jako pokaz przypominający dzieło wybitnego twórcy samorodnego, malarza, laureat Nagrody Oskara Kolberga, który zmarł 13 listopada 2021 r. Wystawa przygotowana została ze zbiorów muzeum oraz kolekcji osób prywatnych, prezentuje 214 prac artysty oraz 1 rzeźbę autorstwa Jana Uścimiaka, który sportretował St. Koguciuka. Artysta poruszał różne wątki tematyczne: pejzaż, tradycje i obrządkie wiejskie, martwe natury kwiatowe,

przedstawienia o charakterze sakralnym. Osobną grupę prac twórcy stanowią tzw. „Humory” – niewielkie scenki opatrzone tekstem-komentarzem, w których artysta ośmieszał i piętnował wady ludzkie, naszą obyczajowość, stosunki społeczno-polityczne.

Odmienne postawy – cztery przestrzenie. Mistrzowie współczesności z kolekcji Galerii 72

kolejne odsłony wystawy:

Sztuka abstrakcji geometrycznej z kolekcji Galerii 72

Sztuka znaku, kodu, komunikatu z kolekcji Galerii 72 – aspekt międzynarodowy pokazu z kolekcji Galerii 72

Termin: od 01.01. do 20.04.

Miejsce: ul. Lubelska 55

Frekwencja: 173 osoby

Wystawa prezentowała łącznie ok. 380 obiektów należących do kolekcji MZCH Galerii 72. Założeniem pokazu było przedstawienie dokonań wielu autorów należących do różnych pokoleń reprezentujących zarówno pokrewne jak i odmienne konwencje stylistyczne od abstrakcji geometrycznej poczynając, poprzez przykłady sztuki znaku, kodu i komunikatu, następnie utwory o znamionach sztuki materii i obiektu malarskiego, a na figuracji i metaforze kończąc. Wystawa w różnych odsłonach i jej niezależnych problemowo aranżacjach, zmieniając się i odświeżając przygotowane prezentacje o nowe utwory z kolekcji Galerii 72, uświadomiła odbiorcom bogactwo i rangę chełmskich zbiorów, których zawartość predestynuje je do grona najważniejszych kolekcji sztuki współczesnej w Polsce.

WYSTAWY CZASOWE WŁASNE – NOWE

Podejmowane były działania polegające na wyborze zabytków, opracowaniu scenariusza poszczególnych wystaw, przygotowaniu tekstów – charakterystyki tematyki ekspozycji (teksty do katalogów, informatorów, podpisy). Do realizacji autorskiej koncepcji, włączeni zostali współpracownicy zaangażowani do wykonania oprawy plastycznej, montażu i demontażu, dokumentacji fotograficznej, projektów graficznych wydawnictw oraz promocji wystaw.

Pisanki – wiosenne malowanki

Termin: od 01.04. do 21.06.2022

Miejsce: Lubelska 56A

Frekwencja: 702 osoby

Wystawa przygotowana dla mieszkańców Chełma i innych gości na okres Wielkanocy. Jej celem była prezentacja najpiękniejszych elementów z wielkanocnej plastyki obrzędowej – pisanek. Pokazano na niej 150 pisanek z naszego regionu, zarówno te najstarsze, ponad 80-letnie wykonane metodą batikową jak i wykonane współcześnie różnymi technikami, przez specjalizujących się w pisankarstwie twórców ludowych, m.in. Stanisławę Mąkę, Mirosława Sawickiego, Piotra Czapkę.

Fotografia odnaleziona...

Termin: od 8.07 do 31.12.2022

Miejsce: Lubelska 56 A

Frekwencja: 604 osoby

Wystawa prezentowała unikatowe fotografie najważniejszych okresów w życiu człowieka na chełmskiej wsi początku XX w. Były wśród nich zdjęcia z chrzcin, komunii, wesel i pogrzebów. Nie zabrakło także fotografii dotyczących świąt państwowych, religijnych czy dożynek. Zdjęcia pochodziły ze zbiorów własnych, archiwum fotograficznego Działu Etnografii MZCh.

Galeria 72. 50 lat kształtowania przestrzeni dla sztuki. 1972–2022

Wystawa przygotowana z okazji jubileuszu 50-lecia Galerii 72

Termin: od 23.09. do 31.12.

Miejsce: ul. Lubelska 55

Frekwencja: 413 osób

Wystawa prezentowała **303 prace** z zakresu malarstwa, rzeźby, grafiki, rysunku, instalacji, reliefu, asamblażu, kolażu, form przestrzennych, które wyszły spod ręki **193 autorów** polskich i zagranicznych wywodzących się z Niemiec, Węgier, Słowacji, Szwajcarii, Belgii, Holandii, Czech, Anglii, Włoch, Francji, Wenezueli. Pokaz mieści prace datowane między 1948 a 2022 rokiem.

Wystawa podzieliła przestrzeń wystawienniczą na kilka stref tematycznych. Preludium do wystawy stanowiły prace artystów związanych z historią Galerii 72: Kajetana Sosnowskiego i Jana Dobkowskiego. Następnie zaprezentowano prace autorów polskich dedykowane sztuce figuracji, tematycznie związane z postacią ludzką, pejzażem, martwą naturą. Przeszronny korytarz parteru zajęły utwory artystów rodzimych i europejskich dedykowane problematyce kodu, znaku, symbolu, często balansujące na granicy abstrakcji i form zaczerpniętych z rzeczywistości. Na klatce schodowej wiodącej na I piętro wyeksponowano prace czterech artystów różnych pokoleń, stanowiące rodzaj dialogu mistrz–uczeń. Piętro budynku dedykowano abstrakcji geometrycznej jako nurtowi wiodącemu w chełmskiej kolekcji sztuki współczesnej. Całość stanowi intensywny dialog toczący się między twórcami różnych pokoleń, który przyjął międzynarodowy aspekt.

Projekt realizowany w ramach zadania dofinansowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu Sztuki wizualne. pn. *Galeria 72. 50 lat kształtowania przestrzeni dla sztuki. 1972–2022*. Partnerem wydarzenia było Stowarzyszenie Związków Autorów i Kompozytorów Scenicznych.

Wydarzenie honorowym patronatem objęli: Jarosław Stawiarki Marszałek Województwa Lubelskiego, Jakub Banaszek Prezydent Miasta Chełm, Anna Dąbrowska-Banaszek Poseł na Sejm RP, Krzysztof Grabczuk Poseł na Sejm RP, Józef Zając Senator RP, Beata Mazurek Poseł do Parlamentu Europejskiego.

Patronat medialny: TVP Kultura, Polskie Radio Lublin, Super Tydzień Chełmski, Radio Bon Ton, Nowy Tydzień Chełmski.

Z okazji jubileuszu wydano katalog wystawy ***Galeria 72. 50 lat kształtowania przestrzeni dla sztuki. 1972–2022***

Autorzy tekstów: Jagoda Barczyńska, Lechosław Lameński; skład Tomasz; nakład 600 egz.

W jubileuszu (spotkaniu artystycznym) wzięli udział m.in. dr Bożena Kowalska, Elżbieta Banecka, Stanisław Baj, Tomasz Barczyk, Marcin Berdyszak, Janusz Kapusta, Piotr Korol, Elżbieta Kościelak, Jan Dobkowski, Arkadiusz Karapuda, Mariusz Drzewiński, Ewa Zawadzka, Maciej Dmochowski, Bogna Fogler, Tadeusz Mysłowski, Dirk Rathke, Rainer Split z Niemiec.

WYSTAWY CZASOWE OBCE – NOWE

Bug – pejzaż nostalgiczny – wystawa fotograficzna

Termin: od 01.04. do 13.06.

Miejsce: Lubelska 57

Frekwencja: 993 osoby

Wystawa fotograficzna autorstwa Artura Tabora. Wystawa prezentowała czarno-białe zdjęcia, pochodzące z albumu pod tym samym tytułem. Autor przedstawił dolinę rzeki Bug od wczesnych lat 80-tych aż po dzień dzisiejszy.

Agata Woźniak-Niemkiewicz. Ogród mojego życia. XXX lecie działalności twórczej. Malarstwo. Rysunek. Realizacje konserwatorskie

Termin: od 21.06. do 09.08.

Miejsce: Lubelska 55

Frekwencja: 224 osoby

Wystawa z okazji trzydziestolecia pracy twórczej absolwentki Akademii Sztuk Pięknych Agaty Woźniak-Niemkiewicz. Obok realizacji konserwatorskich zaprezentowano malarstwo i rysunek. Szczególny kunszt artystyczny ukazał misternie skomponowany bukiet kwiatów przywodzący na myśl dzieła barokowych mistrzów. Cykl portretów oraz prace w technice własnej ukazały wyjątkową subtelność i wrażliwość artystyczną. Wystawa pokazała, że twórczość artystyczna i działalność konserwatorska w przypadku tej artystki są ze sobą nierozzerwalnie związane.

Marcin Berdyszak. Interwencje, relacje, dialogi

Termin: od 27.04. do 09.08.2022

Miejsce: Lubelska 55

Frekwencja: 544 osoby

Wystawa prezentująca twórczość artysty – jednego z głównych reprezentantów średniego pokolenia, profesora oraz byłego rektora Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. W ramach pokazu zaprezentowane zostały 4 instalacje stanowiące rodzaj dialogu ze znanymi artystami różnych epok: Casparem Davidem, Friedrichem, Rene Magritte'm, Janem Berdyszakiem (ojcem autora wystawy) oraz Parajosem. Swoją premierę w Galerii 72 miał cykl prac *Nieczytelność* z 2022 roku. Pozostałe prace miały charakter malarski, obiektu artystycznego, reliefu, łącząc wypowiedź z zakresu abstrakcji, nawiązując do imitacji owoców (banany), jak również wprowadzając w obszar dzieła przedmioty z potocznej rzeczywistości. Na wystawie pokazano 31 prac artysty datowanych na lata 2009–2022.

WYSTAWY WSPÓŁORGANIZOWANE

Kazimierz Janczykowski. Regionalista i Krajoznawca

Miejsce: ul. Lubelska 55

Termin: od 14.04. do 09.08.2022

Frekwencja: 603 osoby

Wystawa zrealizowana we współpracy z PTTK Oddział im. Kazimierza Janczykowskiego w Chełmie z okazji 50 rocznicy śmierci Kazimierza Janczykowskiego – etnografa, geografą i regionalisty chełmskiego. Wieloletniego nauczyciela ówczesnego gimnazjum im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie, późniejszego I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie,

od 1928 roku kustosza Muzeum Chełmskiego, wieloletniego kierownika Muzeum w Chełmie. Na wystawie zaprezentowano życie i działalność Kazimierza Janczykowskiego oraz jego zasługi dla ziemi chełmskiej. Pokazano oryginalne plakaty, fotografie i pamiątki związane z działalnością regionalisty.

Wystawa ze zbiorów: Oddziału PTTK im. Kazimierza Janczykowskiego w Chełmie, Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie, Szkoły Podstawowej nr 6 im. Ireny Sendlerowej w Chełmie, I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie oraz Teresy Kossowskiej i Grzegorza Zabłockiego.

Zadanie sfinansowane ze środków PTTK Oddział w Chełmie z projektu Województwa Lubelskiego oraz Miasta Chełm.

WYSTAWY CZASOWE ZORGANIZOWANE POZA SIEDZIBĄ MUZEUM

Przeszłość Hańska i okolic

Miejsce: Hańsk, Izba Regionalna im. ks. Jana Dolińskiego w Hańsku

Termin: od 17 lipca 2013, trwa nadal

Frekwencja: nieustalona

Wystawa „wielobranżowa”. Część poświęconą pradziejom wykonali pracownicy Działu Archeologii MZCH. Archeologię reprezentują znaleziska pochodzące z naszych zbiorów, pozyskane na stanowiskach badanych wykopaliskowo w Lucie, Dubecznie i Wojciechowie – w pobliżu Hańska. Przygotowano: trzy plansze ilustracyjno-informacyjne o poszczególnych stanowiskach badawczych i trzy gabloty ze znaleziskami krzemiennymi, kamiennymi i ceramicznymi (obrazującymi przemiany kulturowe od schyłkowego paleolitu poprzez mezolit, neolit do późnego okresu epoki brązu), w liczbie 2979 eksponatów.

Niech się stanie światło... Rzeźba Romana Śledzia. Dar z kolekcji Pastora Franka Klimmecka

Termin: od 18.08 do 31.08.2022

Miejsce: Kościół św. Trójcy w Warszawie (pl. S. Małachowskiego 1)

Organizator: Parafia Ewangelicko-Augsburska Świętej Trójcy w Warszawie

Frekwencja: 486 osób

Ekspozycja prezentująca 22 rzeźby wybitnego artysty Romana Śledzia, który urodził się i mieszka do dziś w Malinówce, koło Łęcznej. 13 prac spośród nich to dar Pastora Franka Klimmecka dla Muzeum Ziemi Chełmskiej. Ekspozycja przedstawia ewangeliczne sceny z życia Jezusa oraz serię rzeźb ukazujących cykl siedmiu dni stworzenia świata według biblijnego opisu. Na ekspozycji pokazano 18 rzeźb ze zbiorów MZCh oraz 4 rzeźby z kolekcji prywatnej pastora Franka Klimmecka.

Sztuka sakralna. Wystawa ze zbiorów Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie

Miejsce: Muzeum Regionalne w Krasnymstawie

Termin: od 17.10., trwa nadal

Frekwencja: 315 osób

Najcenniejsze obiekty sztuki sakralnej ze zbiorów Muzeum Ziemi Chełmskiej zostały zaprezentowane na wystawie w Muzeum Regionalnym w Krasnymstawie. Prezentowane eksponaty pochodzą głównie ze świątyń i kapliczek ziemi chełmskiej. Celem wystawy jest przybliżenie ikonografii Świętych Kościoła rzymskokatolickiego, greckokatolickiego oraz Cerkwi prawosławnej.

Pierwsi pasterze III tysiąclecia p.Ch. Podgrupa wschodniolubelska kultury amfor kulistych

Termin: od 21.06. do 16.08.2022

Miejsce: Muzeum Regionalne w Krasnymstawie

Frekwencja: 246 osób

Termin: od 31.08. do 23.11.2022

Miejsce: Muzeum im. Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim

Frekwencja: 1319 osób

Wystawa prezentuje oryginalne znaleziska wydobyte z grobowców schyłkowo-neolitycznej kultury amfor kulistych w jej lokalnej (wschodniolubelskiej) odmianie, zilustrowane 35 planszami z tekstami omawiającymi poszczególne stanowiska archeologiczne, historię badań wykopaliskowych, z fotografiami i rysunkami dokumentującymi wykopaliska i pozyskane zabytki oraz archiwalnymi zdjęciami i wycinkami map wskazującymi położenie grobowców. Prezentowane zabytkowe przedmioty pochodzą ze zbiorów własnych muzeum oraz: Muzeum Narodowego w Lublinie, Muzeum ks. St. Staszica w Hrubieszowie, Muzeum Regionalnego im. Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim i Muzeum Regionalnego w Krasnymstawie oraz z Instytutu Archeologii UMCS w Lublinie.

Projekt realizowany w ramach zadania dofinansowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu Ochrona zabytków archeologicznych pn. *Pierwsi pasterze III tysiąclecia p.Ch.*

Stanisław Koguciuk. Radość życia

Termin: od 06.10. do 13.11.

Miejsce: Muzeum Archidiecezji Warszawskiej

Frekwencja: 1191 osób

Pierwszy pokaz prac (nieżyjącego już artysty) w Warszawie. Wystawa prezentowała prace ze zbiorów Muzeum Ziemi Chełmskiej oraz kolekcji osób prywatnych.

Chełm w latach 1913–1918

Miejsce: Budynek Gmachu Chełm

Termin prezentacji: od 4.07. do 31.12.

Frekwencja : ok. 3000 osób

Wystawa fotograficzna powstała w oparciu o wybór fotografii z wystawy przygotowanej z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości. Wybrane zdjęcia pokazują Chełm sto lat temu, prezentują najciekawsze fragmenty naszego miasta, nieistniejące już obiekty publiczne i sakralne.

Chełm na fotografii XX wieku

Miejsce: Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Chełmie

Termin: od 07.11. do 21.11.2022

Wystawa prezentująca fotokopie widoków miasta z pierwszej połowy XX wieku. Powstała w oparciu o zdjęcia Chełma z przygotowywanych w ubiegłych latach wystaw. Na ekspozycję wybrane zostały i powiększone najciekawsze ujęcia Chełma ze zbiorów Muzeum Ziemi Chełmskiej.

Chelm w okresie międzywojennym

Miejsce: Chelmski Dom Kultury

Termin: 27.08.

Wystawa prezentująca Chelm w latach 20.-30. XX wieku. Powstała w oparciu o fotokopie zdjęć Chelma z archiwalnych wystaw. Ekspozycja prezentowana była podczas „Retro Fest. Festiwalu Muzyki Rozrywkowej Dwudziestolecia Międzywojennego” organizowanego przez Chelmski Dom Kultury.

Powstanie Kościuszkowskie i Styczniowe na Ziemi Chelmskiej

Miejsce: Młodzieżowy Dom Kultury

Termin: listopad/grudzień

Wystawa prezentująca dwa najważniejsze zrywy niepodległościowe społeczeństwa polskiego w XVIII i XIX wieku, w których brali udział Chelmianie. Ekspozycja powstała w oparciu o plansze 2 wystaw przygotowywanych przez Dział Historii w latach ubiegłych. Prezentowana była podczas pikniku patriotycznego organizowanego przez Młodzieżowy Dom Kultury.

WYSTAWY PLENEROWE

Zespół rezydencjonalno-sakralny Daniela Romanowicza z XIII wieku w Chelmie w świetle badań archeologicznych

Cz. 1. Badania archeologiczne w Bazylice Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Chelmie

Miejsce: Chelm, Górka Katedralna, podcienia przy kawiarni (w dyspozycji parafii)

Wystawa złożona z 28 plansz. Komentarz i podpisy zostały przygotowane w 2 wersjach językowych (polskiej i angielskiej). Ekspozycja prezentuje wyniki badań archeologicznych prowadzonych w ostatnich latach na Wysokiej Górcie oraz we wnętrzu Bazyliki pw. Narodzenia NMP.

Cz. 2. Badania archeologiczne na Wysokiej Górcie w Chelmie

Miejsce: „Wysoka Górka”

Wielkoformatowa plansza (200×520cm), na której przedstawiono relikty architektury z XIII wieku – zachowane ruiny palatium Daniela Romanowicza oraz krypty i pozostałości murów świątyni Bogurodzicy w Chelmie, a także zabytki ruchome odnalezione podczas badań archeologicznych.

Dawny Rynek. Ratusz staromiejski i kamienica starosty Wojciecha Węglińskiego oraz studnia staromiejska

Miejsce: Plac dr. E. Łuczkińskiego w Chelmie

Termin: od 14.06. do 18.07.2022

Miejsce: dziedziniec ul. Lubelska 56A

Termin: od 18.07. do 4.11. 2022

40 plansz przedstawia relikty nieistniejącej dziś, historycznej zabudowy oraz zabytki ruchome odkryte podczas badań wykopaliskowych prowadzonych przez Muzeum na staromiejskim rynku w latach 2000–2001.

Konstytucja 3 Maja. Tradycje na Ziemi Chelmskiej

Miejsce: Plac dr. Edwarda Łuczkińskiego

Termin: od 28.04. do 14.06.2022

Wystawa przygotowana z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Obejmuje 24 plansze na których przedstawiono historię uchwalenia Konstytucji, tło polityczne, w tym najważniejsze wydarzenia towarzyszące uchwaleniu Konstytucji, twórców ustawy zasadniczej oraz jej wielowiekową tradycję na ziemi chełmskiej.

Chelmski Dom Kultury

Miejsce: Chełmski Dom Kultury

Termin: 01.08.

Wystawa przygotowana z okazji rocznicy wybuchu powstania warszawskiego. Zrealizowana w oparciu o publikację Z. Lubaszewskiego i J.P. Krzywickiego prezentuje sylwetki i biogramy Chełmian, biorących udział w walkach Powstania Warszawskiego. Uzupełniona o plansze poświęcone historii wybuchu powstania, przebiegu walk oraz chełmskie tablice poświęcone uczestnikom walk.

Radość Szabatu

Miejsce: Działalność Muzeum – ul. Lubelska 57

Termin: 29.07.

Frekwencja: 76 osób

Izba Tradycji Ziemi Wojsławickiej

Termin: od 26.09. do 2.11.

Frekwencja: 96 osób

Państwowa Szkoła Muzyczna im. Ignacego Paderewskiego w Chełmie

Termin: 04.11.

Frekwencja: 110 osób

Wystawa poświęcona tradycjom i obrzędom szabatowym zorganizowana w ramach „Chelmer. Festiwal Kultury Żydowskiej” Na 22 planszach przedstawiono bogate rytuały szabatowe praktykowane współcześnie w domach żydowskich w Niemczech u rodziny chasydzkiej należącej do zgromadzenia Chabad Lubawicz oraz w świeckich domach w Izraelu. Wystawa *Radość Szabatu* przygotowana została w oparciu o zbiory: Muzeum w Chełmie, Organizacji Chełmian w Izraelu, United States Holocaust Memorial Museum, Biblioteki Narodowej oraz fotografii należących do osób prywatnych.

Żydzi w Chełmie

Miejska Biblioteka Publiczna im. M.P. Orsetti w Chełmie

Termin: 05.11.

Frekwencja: 85 os.

Wystawa prezentująca społeczność Żydów chełmskich oraz wybrane miejsca związane z kulturą, religią Żydów. Wystawa składała się z 20 plansz, na których zaprezentowane zostały fotografie Żydów - dawnych mieszkańców Chełma, żyjących w naszym mieście w okresie międzywojennym, którzy zginęli w czasie II wojny światowej w Sobiborze, a także tych, którym udało się wyjechać i przeżyć. Pokazane zostały też archiwalne fotografie miasta z ciekawymi miejscami związanymi z przeszłością chełmskich Żydów

WYSTAWY PLENEROWE – NOWE

Życie i Zagłada chełmskich Żydów w 80. rocznicę „likwidacji” getta w Chełmie

Miejsce: Skwer Szmula Zygielbojma

Termin: od 4.11. do 31.12.2022

Wystawa zorganizowana w ramach konkursu grantowego „Upamiętnić Zagładę” z Fundacji Forum Dialogu.

Pierwsza indywidualna ekspozycja, która skupiła się wyłącznie na społeczności żydowskiej Chełma w okresie II WŚ. Zaprezentowana została ikonografia, archiwalia i wspomnienia nie znane dotychczas mieszkańcom Chełma. Dokonano analizy każdego roku okupacji niemieckiej, następujących restrykcji, egzekucji w getcie i Zagładzie przeprowadzanej w ramach tzw. akcji „Reinhardt”.

Ekspozycja została przygotowana w oparciu o zbiory i współpracę Muzeum Ziemi Chełmskiej im. W. Ambroziewicza w Chełmie z instytucjami: Archiwum Obrazu Dziedzictwa Pruskiego bpk-Bildagentur, Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma (Partner wystawy), Archiwum Państwowe w Lublinie Oddział w Chełmie, Yad Vashem-Instytut Pamięci Męczenników i Bohaterów Holocaustu, Muzeum Bojowników Getta oraz członków i członkiń Chelmer Organization of Israel: Harry Sharona, Micheala Kama, Tiri Rabinowicz, Mordechaja Levin, Yael Feder Devonshire. Na potrzeby ekspozycji zostało zakupionych 28 fotografii autorstwa Karla Arthura Petraschki. Tekst wystawy został przetłumaczony na język angielski (tłumaczenie-Mariusz Klimczak). Wystawa została objęta honorowym patronatem prezydenta Miasta Chełma Jakuba Banaszka.

VI DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

Na bieżąco odbywało się opracowanie zbiorów, przygotowanie scenariuszy wystaw, tekstów katalogów, referatów, artykułów popularnonaukowych, kwerendy, prowadzenie badań archeologicznych, digitalizacja kart katalogu naukowego zabytków wydzielonych, udostępnionych w Internecie.

PUBLIKACJE (ARTYKUŁY ORAZ KATALOGI, INFORMATORY WYSTAW)

FILMY/ AUDYCJE FILMOWE (dostępne na platformie YouTube Muzeum Ziemi Chełmskiej oraz mediach społecznościowych)

Muzeum jest współwydawcą tytułu „Rocznik Chełmski”.

Z dziedziny archeologii:

1. A. Bronicki: *Archeologiczne znaleziska metalowe z dorzecza Wojstawki*, Rocznik Chełmski, tom 26, Chełm 2022, s. 363-396.
2. C. Gerling /Bazylea/, A. Bronicki /Chełm/, M. Szmyt /Poznań/: *A strontium and oxygen isotope perspective on the Globular Amphora Culture mobility in central and eastern Poland*, [w:] E. Kaiser, M. Meyer, S. Scharl i S. Suhrbier (red.) „Wissenschichten. Festschrift für Wolfram Schier zu seinem 65. Geburtstag” (= Internationale Archäologie: Studia honoraria, t. 41). Rahden/Westfalia 2022, s. 329-345
3. A. Kokowski, T. Mazurek: *Die Ente – der heilige Vogel der Goten?*, [w:] Z. Robak, M. Ruttkay (red.) „Celts – Germans – Slavs. A Tribute Anthology to Karol Pieta”, Slovenská Archeologia, Supplementum 2. Nitra 2021, s. 225-231 (wspólnie z A. Kokowskim)
4. J. Rodzińska-Nowak, A. Kokowski (red. tomu 4): *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum. Lubliner Land. Polen – Band 4*. 2021. T. Mazurek jest

autorką dwóch pozycji katalogowych: Koczów, s. 143 i Stołpie, s. 248 oraz współautorką (razem z K. Myzginem) sześciu: Kamień, s. 140; Ochoża Kol., s. 215; Rożdżałów, s. 238; Rudka, s. 238; Sawin, s. 240-241; Strupin ?, s. 249).

5. *Pochówki biskupów i duchownych unickich pochowanych w kryptach Bazyliki pw. Narodzenia NMP w Chełmie. Wyniki badań 2017–2019*, red. S. Gołub, wyd. MZCh, Chełm 2022

Wydawnictwo zrealizowano w ramach projektu dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

6. N. Jędruszczak, Wyniki badań archeologicznych w krypcie 4 z identyfikacją pochówków księży Faustyna Kaube i Piotra Ciszewskiego, [w:] *Pochówki biskupów i duchownych unickich pochowanych w kryptach Bazyliki pw. Narodzenia NMP w Chełmie. Wyniki badań 2017–2019*, red. S. Gołub, wyd. MZCh, Chełm 2022, s. 83–90

7. N. Jędruszczak, Katalog zabytków po konserwacji, [w:] *Pochówki biskupów i duchownych unickich pochowanych w kryptach Bazyliki pw. Narodzenia NMP w Chełmie. Wyniki badań 2017–2019*, red. S. Gołub, wyd. MZCh, Chełm 2022, s. 181–200

Z dziedziny etnografii:

1. M. Podlewska-Bem, *Anioły w polskiej tradycji i sztuce ludowej. Tematy anielskie w twórczości artystów ludowych ziemi chełmskiej*, [w:] *Rocznik Chełmski*, tom 26

2. I. Sawicka, „*Jak chcecie piękna*” – próba antropologicznej analizy twórczości Pauliny Hołysz w 130 rocznicę urodzin poetki, [w:] *Rocznik Chełmski*, t. 26

4. M. Podlewska-Bem, *Świat zawieszony u powały...*, *Nowy Tydzień Chełmski* nr 51 (888), 19 grudnia 2022

5. I. Sawicka, *Pisanki – wiosenne malowanki* tekst na stronę internetową muzeum oraz do Super Tygodnia Chełmskiego

6. M. Podlewska-Bem, *Pisanki – wiosenne malowanki*, *Nowy Tydzień Chełmski* nr 14 (851) 31 marca 2022.

Z dziedziny sztuki:

1. *Galeria 72. 50 lat kształtowania przestrzeni dla sztuki. 1972–2022*; tekst Jagoda Barczyńska, projekt graficzny Tomasz Barczyk; wyd. MZCh

Katalog wydany z okazji 50-lecia Galerii 72. Zadanie dofinansowane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Stowarzyszenia Autorów ZAiKS.

2. J. Barczyńska, *Tempus fugit... Półwiecze Galerii 72*, katalog wystawy *Galeria 72. 50 lat kształtowania przestrzeni dla sztuki. 1972–2022*, wyd. MZCh, Chełm 2022, s. 12–21.

3. J. Barczyńska, *Omne trinum perfectum. Wspomnienie o Jerzy Grabowskim (1933–2004)*, katalog wystawy *Jerzy Grabowski. Między matematyką a emocją*, Kordegarda. Galeria Narodowego Centrum Kultury, Warszawa 2022, s. 23–27

Z dziedziny historii:

1. *Życie i Zagłada chełmskich Żydów w 80. rocznicę „likwidacji” getta w Chełmie*, wyd. MZCh, Chełm 2022, opracowanie: D. Bida, fot. G. Zabłocki

BADANIA TERENOWE

1. Spotkanie i wywiad z Danutą Kubic zamieszkałą w Zawadówce, żoną szopkarza i rzeźbiarza ludowego Edwarda Kubica. Materiały zostały wykorzystane

w pracy pt. „Anioły w polskiej tradycji i sztuce ludowej. Tematy anielskie w twórczości artystów ludowych ziemi chełmskiej”. Małgorzata Podlewska-Bem

2. Badania terenowe na temat odpustów parafialnych na ziemi chełmskiej; udział w odpustach w Stawie, Dorohusku, Brzeźnie, Żmudzi, Klesztowie; obserwacja uczestnicząca, dokumentacja fotograficzna. Ilona Sawicka

3. Badania terenowe w Kamieniu, spotkanie u Piotra Czapki – wywiad na temat Herodów i rzeźb aniołów – materiały do artykułu do Rocznika Chełmskiego.– Małgorzata Podlewska-Bem; wywiad na temat dawnych odpustów - Ilona Sawicka

3. Wyjazd do Stanisławy Mąki w celu wybrania i sfotografowania obrazów i rzeźb do zakupu – Ilona Sawicka, Małgorzata Podlewska-Bem

4. Inwentaryzacja miejsc rozrodu żółwia błotnego w gminie Dubienka. Inwentaryzację przeprowadzono w dniach 04.06.–06.07.2022 r. W trakcie inwentaryzacji znaleziono 5 miejsc rozrodu żółwia błotnego. W sumie stwierdzono 54 gniazda żółwia błotnego. Inwentaryzację przeprowadziła Kalina Łapińska-Damps

5. Prace weryfikacyjne na terenie Siedliszcza i Siedliszcza-Kolonii, gm. Dubienka; prospekcja terenowa A. Bronickiego w towarzystwie Romualda Pawełczuka z Hrubieszowa dostarczyciela licznych znalezisk archeologicznych, pozwoliła na zlokalizowanie na mapie siedmiu stanowisk.

6. Wizyta A. Bronickiego w Brzeźnie u Władysława Kowalskiego, który wskazał na mapach miejsca odkrycia znalezisk wcześniej przekazanych do Działu Archeologii.

7. Udział A. Bronickiego w prospekcji terenowej w Lechówce (kopalnia pisku), w związku z odkryciem przez Tadeusza Wiśniewskiego z IA UMCS nieznanego wcześniej stanowiska archeologicznego – pracowni nakopalnianej ze schyłkowego paleolitu (kultura świderska); na prośbę chełmskiej Delegatury WUOZ w Lublinie.

SESJE NAUKOWE, KONFERENCJE, SEMINARIA, SZKOLENIA

1. Spotkanie jubileuszowe dla uczczenia 50-lecia działalności Galerii 72 miało charakter międzynarodowy i zgromadziło artystów z Polski i z zagranicy, kuratorów sztuki, rodziny zmarłych twórców oraz założyciela Galerii 72. W symposium wzięło udział 31 osób z Polski, Niemiec i USA. Spotkanie uświetniła gala jubileuszowa połączona z uhonorowaniem osób związanych z działalnością Galerii 72, jak również artystów znaczących swą sztuką dzieje tej przestrzeni wystawienniczej. Twórcy przybyli na uroczystości jubileuszowe w większości stanowią kadrę profesorską wyższych uczelni artystycznych w Polsce (Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, ASP w Katowicach, Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Wydział Artystyczny UMCS w Lublinie, Wydział Sztuk Pięknych UMK w Toruniu) oraz w Berlinie. Wydarzenie podsumowane zostało wizytą w Muzeum Narodowym w Lublinie, zwiedzaniem jego wystaw oraz spotkaniem z tamtejszymi przedstawicielami placówki. Jubileusz, towarzyszący mu katalog oraz wystawa, przyczyniły się do pozyskania ponad 30 prac od wybitnych autorów z Polski i z zagranicy. Termin spotkania: 22–25.IX.2022. Uczestników spotkania: 31 osób.

Symposium dofinansowano ze środków Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Województwo Lubelskie. Lubelskie. Smakuj Życie!

2. *Polacy na ratunek Żydom* – cykl reportaży TVP Lublin poświęconych Polakom nagrodzonym Sprawiedliwy wśród Narodów Świata; historia Karoliny „Wandy” Denkiewicz i Luby Izakson Feder, historia rodziny Sadlaków, Wrony i Michel Abramowicz– udział Dorota Bida

3. *Ławeczka i mural. Chełm upamiętnia Szmula Zygielbojma*, red. A. Nowosad – udział Dorota Bida
4. *Przesłanie Zygielbojma* – reportaż Radia Lublin – udział Dorota Bida
5. *Kuczka w krajobrazie Chełma, historia i przyszłość*. Wykład połączony z prezentacją dr Małgorzaty Michalskiej-Nakoniecznej
6. Sesja podsumowująca projekt *Pochówki biskupów i duchownych unickich w kryptach Bazyliki pw. Narodzenia NMP w Chełmie. Wyniki badań 2017–2019*. 16.12.2022 w spotkaniu wzięli udział badacze zaangażowani w realizacji projektu dofinansowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Szkolenia, konferencje organizowane przez Forum Dialogu

10–12.06. udział w Ogólnopolskiej Konferencji Liderów Dialogu

9–11.06. International Academic Conference „Aktion Reinhardt: Historical Contexts, research, Perspectives and Memory” (on line)

21–22.09. Żydowski Instytut Historyczny „80 lat po Aktion Reinhardt (1942–2022)” (on line)

11–15.07. nauczanie z użyciem relacji w XXI wieku – kurs dla nauczycieli, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN (on line)

VII DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWA

W ciągu roku organizowane były wykłady, lekcje muzealne, warsztaty i inne formy pracy oświatowej z zakresu archeologii, historii, etnografii, historii sztuki, przyrody. Rejestr uczestników, poszczególnych form działalności oświatowej, prowadziły poszczególne działy oraz sekretariat.

WYKŁADY, ODCZYTY, PRELEKCJE, SPOTKANIA

ZREALIZOWANO: 10 TEMATÓW, 10 SPOTKAŃ, 359 OSÓB

Z dziedziny archeologii: 2 tematy, 3 spotkania, 24 osoby

1. Promocja wydawnictwa *Pierwsi pasterze III tysiąclecia p.Ch. Groby podgrupy wschodniolubelskiej kultury amfor kulistych. Obrządek pogrzebowy. Chronologia*, A. Bronicki, Chełm 2021
2. Wycieczka piesza po chełmskim Starym Mieście (od Przedmieścia Lubelskiego na Wysoką Górkę) szlakiem badań archeologicznych

Z dziedziny historii: 4 tematy, 4 spotkania, 146 osób

1. *Kuczka w krajobrazie Chełma* – dr Małgorzata Michalska-Nakonieczna 19 os.
2. *Życie i śmierć Szmula Zygielbojm w ramach realizacji projektu „Upamiętnić Zagładę”* 30 os.
3. *Chełm w epoce nowożytnej. Rozwój i upadek* – prof. KUL Robert Kozyrski 17 os.
4. *Jagiellońska lokacja Miasta Chełm* – prof. dr hab. Ryszard Szczygieł, prelekcja wygłoszona na uroczystej sesji Rady Miasta Chełm

Z dziedziny przyrody: 3 wykłady, 1 spotkanie, 98 osób

W ramach projektu *Ciekawostki przyrodnicze Ziemi Chełmskiej i okolic*:

1. *Bug – pejzaż nostalgiczny* spotkanie z Jolantą Tabor w ramach wernisażu wystawy, 36 os.

2. *Czapla biała Ardea alba – gatunek w ekspansji* – prowadzenie: Ignacy Kitowski (Noc Muzeów), 22 os.
3. *O kredzie i legendach chełmskich* – prowadzenie: Małgorzata Cymborska, 40 os.

Z dziedziny sztuki współczesnej: 2 spotkania, 91 osób

1. *Marcin Berdyszak. Interwencje, relacje, dialogi.* Spotkanie z autorem. Uczestnicy: 60 osób.
2. Spotkanie jubileuszowe z okazji 50-lecia działalności Galerii 72. W symposium wzięło udział 31 osób z Polski, Niemiec i USA. Twórcy przybyli na uroczystości jubileuszowe w większości stanowią kadre profesorską wyższych uczelni artystycznych w Polsce (Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, ASP w Katowicach, Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Wydział Artystyczny UMCS w Lublinie, Wydział Sztuk Pięknych UMK w Toruniu) oraz w Berlinie. Termin spotkania: 22–25.IX.2022. Uczestników spotkania: 31 osób.

LEKCJE MUZEALNE

ZREALIZOWANO: 6 TEMATÓW, 22 LEKCJE, 478 OSÓB

Z zakresu archeologii: 1 temat, 2 lekcje, 48 osób

1. Tradycje garncarskie w Pawłowie

Z dziedziny etnografii: 1 temat, 10 lekcji, 166 osób

1. Pisanki – wiosenne malowanki

Z dziedziny historii: 2 tematy, 5 lekcji, 133 osoby

1. Kazimierz Janczykowski – krajoznawca i regionalista
2. Moje wielokulturowe miasto

Z dziedziny przyrody: 1 temat, 4 lekcje, 97 osób

1. Sowy – nocne duchy

Z dziedziny sztuki: 1 temat, 1 lekcja, 34 osoby

1. Co to jest muzeum? Czym charakteryzuje się galeria? Jaki rodzaj dzieł mieści wystawa sztuki współczesnej?

WARSZTATY

ZREALIZOWANO: 51 TEMATÓW, 103 SPOTKANIA, 1587 OSÓB

Z dziedziny archeologii: 5 tematów, 7 spotkań, 98 osób

1. Anioły i święci Pańscy z Faras na Pustyni Nubijskiej
2. Ceramika pierwszych pasterzy III tysiąclecia p.Ch.
3. Garncarz z błota narobi złota
4. Aniołki z gliny
5. Lepić każdy może

Z dziedziny historii: 4 tematy, 6 spotkań, 84 osoby

1. Rosz ha-Szana – Nowy Rok żydowski

2. Dawno temu w Chełmie
3. Bajki PRL-u
4. Opowieści o chełmskim Golemie i projekcja bajki „Golem rabina Eliasza – Legenda o Golemie z Chełma”

Z dziedziny etnografii: 7 tematów, 26 spotkań, 393 uczestników

(poza siedzibą muzeum 13 spotkań, 199 osób)

1. Wycinankowa baletnica
2. Dawne wiejskie główki nosiły szalinówki
3. Wiatraczki, ślimaczki... wykonywanie pisanek techniką batikową
4. Nalejcie wosku na wodę, poznajcie swoją przygodę – warsztaty andrzejkowe
5. Wycinek tradycji. Spotkanie z ludową wycinanką
6. Wycinanki z innej bajki
7. Stroimy się na święta...

Z dziedziny przyrody: 30 tematów, 59 spotkań, 937 osób

1. Świat zwierząt w pastelach
2. Tajemnice wymarłego świata
3. Rozpoznawanie gatunków drzew
4. Sowy – nocne duchy
5. Ptaki wokół nas – rozpoznawanie głosów ptaków
6. Warsztaty terenowe – aktywna edukacja
7. Nietoperz – nocny łowca
8. Sowi – nocni łowcy
9. Chronimy owady zapylające
10. Tropy zwierząt
11. Kto wybudza się na wiosnę?
12. Karmnikowe sprawki
13. Poleski Park Narodowy
14. Przyroda Ziemi Chełmskiej
15. Co mówi nam nazwa zwierząt?
16. Co to za ptak?
17. Wędrówki ptaków
18. Zwierzęta zapadające w sen zimowy
19. Warsztaty tworzenia kosmetyków naturalnych
20. Święta z naturą
21. Warsztaty muzealne – Rośliny chronione
22. Warsztaty terenowe na temat roślin chronionych na Ziemi Chełmskiej
23. Warsztaty terenowe na temat roślin leśnych, poznawania lasu zmysłami oraz aktywnej edukacji
24. Warsztaty muzealne – Zapach lasu
25. Warsztaty terenowe na temat roślin łąkowych i ich zastosowanie w kuchni
26. Warsztaty muzealne – Fermentacja z natury
27. Warsztaty dwudniowe – Terenowa edukacja przyrodnicza dla dzieci
28. Las zmysłami
29. Rośliny parkowe – zastosowanie w kuchni
30. Warsztaty oparte na surowcach pozyskanych w terenie – tworzenie magnesów

Z dziedziny sztuki: 5 tematów, 5 spotkań, 75 osób

1. Tajemnice dzieł sztuki. Dlaczego dzieła sztuki są cennymi skarbami
2. Tajemnice dzieł sztuki. Ikona
3. Legenda o świętym Mikołaju
4. Manekin jako figura w twórczości Marcina Berdyszaka
5. Warsztaty plastyczne w oparciu o wystawę *Galeria 72. 50 lat kształtowania przestrzeni dla sztuki. 1972–2022.*

IMPREZY/ IMPREZY CYKLICZNE

Lato w muzeum	207 osób
Noc Muzeów (22 maja)	1569 osób

SEANSE FILMOWE 876 seansów, 6064 osoby (wszystkie wyświetlane filmy związane są z obsługą wystaw i prowadzonymi zajęciami)

1. *Podlaski Przełom Bugu*
2. *Filmy dla dzieci*
3. *Śmierć Zygielbojma*
4. *Bajki PRL-u*
5. *Golem rabina Eliasza – Legenda o Golemie z Chełma*
6. *Nieznane zakątki Chełma*
7. *Rynek w Chełmie*

Muzeum we współpracy z Chełmskim Domem Kultury realizowało projekt KINO LETNIE na dziedzińcu przy ul. Lubelskiej 57 (lipiec–sierpień: 8 seansów, ok. 800 osób)

KONCERT 1 koncert, 76 osób

Muzyczny Szabat

Koncert zorganizowany dzięki wsparciu Jewish Revival in Poland w wykonaniu Mike'a Steina i Marcina Davida Króla prezentujący tradycyjne pieśni i obrzędy szabatowe.

KONKURS

Wyjdźmy w teren. Rośliny w trzech odsłonach – realizacja w ramach projektu pn. dofinansowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej w Lublinie. W konkursie wzięło udział 181 osób.

Twój EcoDzień – konkurs skierowany do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych miał na celu podwyższenie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży oraz motywację do wprowadzenia świadomych zmian zmniejszających zużycie odpadów, energii odnawialnej oraz wody. W konkursie wzięło udział 7 osób.

VIII ZWIEDZAJĄCY

W 2022 roku ogółem odwiedziło muzeum 12 968 osób.
Liczba odwiedzających stronę internetową muzeum: 26 108.

IX KONSERWACJA

W roku 2022 wykonano konserwację 13 eksponatów na kwotę 580,00 zł

Przedmioty żelazne z Bielawina (13 – konserwacja pełna).

X MUZEALIA

Powiększanie zbiorów dokonywano poprzez zakupy, dary, depozyty.

ZAKUPY

W 2022 roku zakupiono ogółem 19 obiektów do zbiorów Działu Etnografii na kwotę 40 500,00 zł

18 prac Stanisławy Mąki – dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów „Rozbudowa zbiorów muzealnych” – 39 000,00 zł

1 praca Jana Uścimiaka – lustro z rzeźbioną ramą „Czerwcowy poranek” – 1 500,00 zł

DARY

Liczba pozyskanych muzealiów w roku 2022:

ogółem 732 sztuki na kwotę 575 093,00 zł,

w tym:

Dary do zbiorów Działu Etnografii

46 sztuk na kwotę 6 523,00 zł

Dary do zbiorów Działu Historii

33 eksponaty na kwotę 21 350,00 zł

Dary do zbiorów Gabinetu Numizmatycznego dary od instytucji

38 sztuk na kwotę 12 100,00 zł

Dary do zbiorów Działu Sztuki Ziemi Chełmskiej

386 sztuki (83 nr inw.) na kwotę 99 360,00 zł

Dary do zbiorów Działu Sztuki Współczesnej i Galerii 72

184 prace na kwotę 435 000,00 zł

Dary do zbiorów Działu Przyrody

45 okazów kwotę 760,00 zł

Obiekty pozyskane do zbiorów Działu Archeologii

22.361 artefaktów Chełmska Delegatura WUOZ w Lublinie – przekazy z badań terenowych

263 artefakty przekazane przez osoby prywatne

XI RUCH MUZEALIÓW

Odbywało się użyczenie zabytków własnych na wystawy do innych muzeów i galerii sztuki oraz wypożyczanie z innych muzeów i z instytucji, również z kolekcji prywatnych do ekspozycji czasowych w siedzibach własnych. Ruch muzealiów dokumentują protokoły zdawczo-odbiorcze sporządzane przez osoby upoważnione.

XII WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I OSOBAMI PRYWATNYMI

Kontynuacja współpracy z muzeami w kraju, przedszkolami, szkołami, uczelniami wyższymi, stowarzyszeniami, kolekcjonerami oraz osobami prywatnymi.

Polska Akademia Nauk, Archiwum Państwowe w Lublinie, Archiwum Państwowe w Lublinie Oddział w Chełmie, Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie Delegatura w Chełmie, Uniwersytet Warszawski, Katolicki Uniwersytet Lubelski, UMCS w Lublinie, PANS w Chełmie, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma, Muzeum Bojowników Getta, Yad Vashem-Institut Pamięci Męczenników i Bohaterów Holocaustu, Biblioteka Narodowa w Warszawie, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Urząd Celno-Skarbowy w Białej Podlaskiej Oddział w Chełmie, Wojewódzka Biblioteka im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Muzeum Zamojskich w Kozłowie, Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, Muzeum Narodowe w Warszawie, Muzeum Regionalne w Krasnymstawie, Miejska Galeria Sztuki w Łodzi, Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki w Warszawie, Kordegarda Narodowe Centrum Kultury, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Muzeum Historii Polski w Warszawie, Fundacja Stefana Gierowskiego w Warszawie, Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie, Chełmska Biblioteka Publiczna im. Marii Pauliny Orsetti w Chełmie, Muzeum Narodowe w Lublinie, Muzeum Parafialne przy parafii pw. Rozesłania św. Apostołów w Chełmie, Muzeum Zamojskie w Zamościu, NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze Oddział Chełm, parafia prawosławna pw. Jana Teologa w Chełmie, parafia rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Chełmie, pw. św. Stanisława Kostki w Kosyniu, PTTK im. Kazimierza Janczykowskiego Oddział w Chełmie, Zespół Szkół Transportowych i Energetycznych im. ks. S. Staszica w Chełmie, Chełmski Dom Kultury, Biblioteka Pedagogiczna, Młodzieżowy Dom Kultury, Stowarzyszenie Roczniak Chełmski, Gminne Centrum Sportu i Turystyki w Wojślawicach, Gminny Ośrodek Kultury w Pawłowie, Krasnostawskie Stowarzyszenie Twórców Ludowych, Muzeum Archidiecezjalne w Warszawie, Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie, Liceum Ogólnokształcące im. Gustawa Orlicz Dreszera w Chełmie, Zespół Szkół Hotelarskich i Gastronomicznych im. K. Jaworskiego w Chełmie, Gmina Chełm, Szkoła Podstawowa w Strupinie Dużym, Teatr NN Ośrodek Brama Grodzka, IPN Oddział Lublin, Organizacja Chełmian w Izraelu (Chełmer Organization of Israel), TVP3 Lublin, Image Reklama, Radio Bon Ton, Super Tydzień Chełmski, Nowy Tydzień, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie, Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug, Fundacja 4 Piętra, Poleski Park Narodowy, Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych, Lasy Państwowe, Rafał Siek – fotograf, Dawid Kilon – rysownik, Laboratorium Budownictwa CSI PWSZ w Chemie, Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie, TVP Kultura, Polskie Radio Lublin, Marzena Puzio, Anna Cwener, Sylwia Zgorzałek, Magdalena Kuś – Pracownia z Barwinkiem

XIII DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA I PROMOCJA

W związku z działalnością wystawienniczą opracowywane były i drukowane katalogi, informatory, plakaty i zaproszenia do wystaw, udostępniane także w formie elektronicznej, m.in. na stronie www.mzch.pl, facebooku, Instagramie oraz redakcjom: Nowy Tydzień Chełmski, Super Tydzień Chełmski, Dziennik Wschodni,

Radio Lublin, Radio Bon Ton, TVP Oddział Lublin, TVP Kultura, Kurier Lubelski, ChOIT, instytucjom kultury, szkołom.

Odbywało się wysyłanie pocztą tradycyjną oraz elektroniczną zaproszeń, plakatów, charakterystyki wystaw, zdjęć dokumentujących otwarcia oraz aranżacje wystaw do polskich i zagranicznych galerii, muzeów, artystów, krytyków sztuki, stałych odbiorców, na portale internetowe poświęcone kulturze. Informacje o poszczególnych wystawach przygotowywane były w języku polskim a w szczególnych przypadkach w języku angielskim.

Współpraca z mediami:

Na bieżąco udzielano informacji i wywiadów na temat poszczególnych wystaw organizowanych w muzeum

Wydawnictwa:

1 tytuł – nakład 600 egz.

Katalog wystawy

1 tytuł – łączny nakład 600 egz.

XIV PROGRAMY OPERACYJNE

W 2022 roku Muzeum pozyskało środki zewnętrzne

Dotacje	333 562,12 zł
Wkład własny	9 674,28 zł
<u>Wartość projektów</u>	<u>343 236,40 zł</u>

Zrealizowano następujące zadania:

1. **Chelń – nowa siedziba muzeum.**

Projekt dwuletni w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet - *Infrastruktura kultury*.

Przyznana dotacja: Rok 2022		Rok 2023:	
Dotacja MKiDN	64 300,00 zł	Dotacja MKiDN	250 000,00 zł
Wkład własny	2 900,00 zł	Wkład własny	0,00 zł
<u>Wartość projektu</u>	<u>67 200,00 zł</u>	<u>Wartość projektu</u>	<u>250 000,00 zł</u>

Podczas 1 etapu prac wykonano badania geologiczne, archeologiczne, mapę do celów projektowych dotyczące działki 966/1 na ul. Podwalna 3. Efektem końcowym będzie powstanie kompleksowej dokumentacji technicznej, która pozwoli na pozyskiwanie środków na budowę nowej siedziby muzeum.

2. **Galeria 72. 50 lat kształtowania przestrzeni dla sztuki. 1972–2022.**

Projekt w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet - *Sztuki wizualne*

Przyznana dotacja:

Dotacja MKiDN	74 626,00 zł
Wkład własny	4 000,00 zł
<u>Wartość projektu</u>	<u>78 626,00 zł</u>

Projekt przygotowany i zrealizowany z okazji jubileuszu 50-lecia Galerii 72 działającej w strukturach działu Sztuki Współczesnej muzeum. Efektem jest wystawa czasowa oraz publikacja zawierająca teksty, wybrane fotografie, noty katalogowe zbiorów sztuki współczesnej. Partnerem wydarzenia było Stowarzyszenie Związków Autorów i Kompozytorów Scenicznych.

3. Galeria 72. 50 lat kształtowania przestrzeni dla sztuki. 1972–2022.

Projekt w ramach partnerstwa z Stowarzyszeniem Związków Autorów i Kompozytorów Scenicznych, które wsparło wydarzenie kwotą 15 000,00 zł. Środki przeznaczone na druk katalogu *Galeria 72. 50 lat kształtowania przestrzeni dla sztuki. 1972-2022.*

Wsparcie 15 000,00 zł

4. Jubileusz 50-lecia Galerii 72 (1972–2022). Międzynarodowe Spotkania Artystyczne, wystawa towarzysząca

Projekt wsparła Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Dotacja 29 900,00 zł

Wkład własny 1 550,00 zł

Wartość projektu 31 450,00

W ramach projektu zorganizowano spotkanie oraz wystąpienia zaproszonych wybitnych twórców z Polski i zagranicy odbyły się podczas jubileuszu Galerii 72.

5. Promocja walorów województwa lubelskiego podczas jubileuszu 50-lecia Galerii 72 w dniach 23-25 września 2022 w Chełmie

Działanie z wykorzystaniem środków Marszałka Województwa Lubelskiego promujące walory województwa lubelskiego podczas jubileuszu 50-lecia Galerii 72.

Dotacja 12 195,12 zł

Wkład własny 0,00 zł

Wartość projektu 12 195,12 zł

6. Pochówki biskupów i duchownych unickich w kryptach bazyliki pw. Narodzenia NMP w Chełmie. Wyniki badań 2017-2019. II etap projektu.

Projekt w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet – Ochrona zabytków archeologicznych.

Dotacja 72 000,00 zł

Wkład własny 1 200,00 zł

Wartość projektu 73 200,00 zł

Efektem jest publikacja *Pochówki biskupów i duchownych unickich w kryptach bazyliki pw. Narodzenia NMP w Chełmie. Wyniki badań 2017-2019* zawierająca artykuły oraz katalog zabytków po konserwacji, którą przeprowadzono podczas realizacji I etapu projektu w roku 2021. Działaniu towarzyszyła sesja naukowa.

7. Zakup kolekcji obrazów Stanisławy Mąki

Pogram operacyjny Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów
Rozbudowa zbiorów muzealnych

Dotacja MKiDN 39 780,00 zł

Wartość projektu 39 780,00 zł

Realizacja projektu obejmowała następujące działania:

1. Zgromadzenie dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku (opinie eksperckie, konserwatorskie, protokół Komisji Zakupu i Wyceny Muzealiów, dokumentacja fotograficzna)

2. Aktualizacja wniosku i przygotowanie niezbędnych dokumentów

3. Zakup kolekcji, transport, umieszczenie kolekcji w magazynie, opracowanie kart katalogu naukowego

Zakupiono 18 obrazów za łączną sumę 39 000,00 zł:

1. „Przed Wigilią”
2. „Dobra gospodyni”
3. „Zielone Święta – majenie krów”
4. „Gromniczna”
5. „Mołodutyn”
6. „Śmingus-Dyngus”
7. „Międlenie Inu”
8. „Bielenie płótna”
9. „Święcenie wianuszków (Na oktawę Bożego Ciała)”
10. „Palmowa Niedziela”
11. „Szopka”
12. „Moja chata”
13. „Krajobraz wiejski z kopicami siana”
14. „Andrzejkowe wróżby”
15. „Na Roraty”
16. „Zbieranie dyń”
17. „Mielenie w żarnach”
18. „Maglowanie”

8. ***Życie i zagłada chełmskich Żydów w 80. Rocznicę likwidacji getta w Chełmie.***

Projekt realizowany z wykorzystaniem środków Fundacji Forum Dialogu.

Dotacja 10 761,00 zł

Wkład własny 1,84 zł

Wartość projektu 10 762,84 zł

Zadanie upamiętniające zagładę chełmskich Żydów. Ekspozycja plenerowa była prezentowana na Skwerze im. Szmula Zygielbojma. Przeprowadzono działania edukacyjne przybliżające historię chełmskiej społeczności żydowskiej oraz jej kulturę i tradycje.

9. ***Wyjdźmy w teren! Rośliny w trzech odsłonach: rośliny chronione na Ziemi Chełmskiej. Łąka w kuchni, aktywna edukacja. Część I***

Projekt realizowany z wykorzystaniem środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

Dotacja 15 000,00 zł

Wkład własny 22,44 zł

Wartość projektu 15 022,44 zł

Efektom były działania promujące rozpowszechnianie edukacji terenowej o tematyce przyrodniczej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

W ramach projektu:

- Przeprowadzono warsztaty muzealne oraz terenowe „Rośliny chronione”.

Prowadząca Anna Cwener.

Całodniowe wyjście terenowe odbyło się do rezerwatu Stawska Góra oraz na ścieżkę „Motylowe Łąki”

- Przeprowadzono warsztaty terenowe na temat roślin leśnych, poznawania lasu zmysłami oraz aktywnej edukacji. Prowadząca Marzena Puzio. Całodniowe wyjście terenowe do Lasu Borek w Chełmie. Omówiono spotkane gatunki pod kątem ich znaczenia w przyrodzie, jak również w życiu codziennym człowieka. „Poczuj, dotknij, zobacz, posmakuj” wykorzystano różnego rodzaju aktywności, mające na celu poznanie lasu wszystkimi zmysłami. Zapoznanie uczestników z zagadnieniem kąpieli leśnych oraz bushcraftu. Jak uczyć poprzez zabawę i doświadczanie natury.

- Przeprowadzono warsztaty muzealne „Zapach lasu”. Prowadząca Marzena Puzio. Uczestnicy warsztatów samodzielnie przygotowali sole do kąpieli, musującą szyszkę na bazie naturalnych olejków eterycznych oraz pachnące tabliczki woskowe z elementami roślin.

- Przeprowadzono warsztaty terenowe na temat roślin łąkowych i ich zastosowania w kuchni. Prowadząca Sylwia Zgorzałek.

Całodniowe wyjście terenowe na łąkę odbyło się w dolinie rzeki Welnianki. W trakcie zajęć uczestnicy samodzielnie zbierali zioła, które wykorzystali do sporządzenia m.in. fermentowanej herbaty na warsztatach muzealnych oraz jako dodatek do kiszzonek.

- Przeprowadzono warsztaty muzealne „Fermentacje z Natury”. Prowadząca Sylwia Zgorzałek. Warsztaty z konserwowania pozyskanej żywności z wyjścia terenowego. Uczestnicy zapoznali się z podstawowymi zasadami zbioru roślin dzikorosnących oraz metodami ich przetwarzania i konserwacji. W trakcie warsztatów uczestnicy samodzielnie wykonali kiszzonki warzywne z zastosowaniem dzikich roślin jadalnych i oksydowaną herbatkę ziołową oraz wykonali nastaw na ocet owocowy, roślinny lub ziołowy. W trakcie warsztatów odbyła się degustacja kiszzonek, octów i herbatek ziołowych. Na warsztatach użyte zostały materiały zakupione na zajęcia edukacyjne m.in. słoiki, nakrętki, papryka, czosnek, suszone grzyby, mąka żytnia.

- Przeprowadzono dwudniowe warsztaty „Terenowa Edukacja Przyrodnicza Dzieci”. Warsztaty odbyły się w Lesie Borek w Chełmie, na Górcie Chełmskiej oraz w sali Muzeum i były przeprowadzone przez Magdalenę Kuś z Pracowni z Barwinkiem. Dwudniowe warsztaty skierowane były dla edukatorów, nauczycieli i rodziców.

- Przeprowadzenie Konkursu „Wyjdźmy w teren. Rośliny w trzech odsłonach”.

Konkurs skierowany był do nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz innych edukatorów i osób zainteresowanych tematyką na najciekawiej i najlepiej zorganizowaną lekcję w terenie pn. "Wyjdźmy w teren! Rośliny w trzech odsłonach". Stanowił on motywację dla grupy docelowej do wprowadzenia edukacji terenowej wśród swoich podopiecznych.

OPRACOWANO I ZŁOŻONO WNIOSKI (REALIZACJA W ROKU 2023):

1. Osiedle Dyrekcji Kolei Państwowych w Chełmie. Wystawa i katalog

Wniosek na pozyskanie środków finansowych na wydanie książkowego opracowania wraz z katalogiem oraz zorganizowanie wystawy.

Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet - Wspieranie działań muzealnych.

Dotacja MKiDN 78 470,00 zł

Wkład własny 23 651,26 zł

Wartość projektu 102 121,26 zł

2. **Konserwacja obrazów Jana Kosiarza**

Wniosek na pozyskanie środków finansowych na wydanie książkowego opracowania, konserwację oraz seminarium naukowe.

Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet - Wspieranie działań muzealnych.

Dotacja MKiDN	120 000,00 zł
Wkład własny	3 000,00 zł
<u>Wartość projektu</u>	<u>123 000,00 zł</u>

3. **Wizerunek Żyda w polskiej sztuce ludowej**

Wniosek o pozyskanie środków finansowych z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet - Kultura ludowa i tradycyjna.

Dotacja MKiDN	64 000,00 zł,
Wkład własny	0,00 zł
<u>Wartość projektu</u>	<u>64 000,00 zł</u>

4. **Rodzina Lechnickich z ziemi chełmskiej w służbie Rzeczypospolitej**

Wniosek o pozyskanie środków finansowych z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, program grantowy - Patriotyzm jutra

Dotacja MKiDN	39 453,00 zł,
Wkład własny	10 100,00 zł
<u>Wartość projektu</u>	<u>49 553,00 zł</u>

5. **Odpusty na ziemi chełmskiej - zapis etnograficzny**

Wniosek o pozyskanie środków finansowych z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, program grantowy ETNO Polska

Wnioskowane kwoty:

Dotacja	45 500,00 zł
Wkład własny	2 500,00 zł
<u>Wartość projektu</u>	<u>48 000,00 zł</u>

XV INNE ZADANIA

Prace związane z działalnością Biblioteki Muzeum

Dokonywano zakupów, wpisów do księgi inwentarzowej, prowadzono digitalizację oraz wprowadzano dane do systemu MOLNET+.

Udostępniano zbiory biblioteczne poprzez prowadzenie wymiany międzybibliotecznej, wysyłkę egzemplarza obowiązkowego wydawnictw MZCh, porządkowanie zbiorów, wypożyczanie książek.

Przygotowano sprawozdanie K03.

Zadania Działu Edukacji

Opieka nad gośćmi muzeum – organizacja czasu wolnego, wycieczek.

Opracowanie zajęć warsztatowych dla różnych grup wiekowych, przygotowanie materiałów warsztatowych – karty pracy, zakup potrzebnych materiałów, przygotowanie prezentacji.

Prace przy redakcji programu „Lato w Muzeum”.

Prowadzenie strony społecznościowej muzeum fb i Instagram.

XVI POZOSTAŁE DZIAŁANIA

Prowadzenie dokumentacji fotograficznej działań organizowanych w muzeum.
Sporządzenie sprawozdania rocznego opisowego i finansowego za 2022 r. oraz sprawozdania K02 – kierownicy działów, samodzielni pracownicy merytoryczni, główna księgowa.
Sporządzenie planu finansowego na 2022 r. – na podstawie planów opracowanych przez działy merytoryczne – główna księgowa.
Prowadzenie archiwum Muzeum Ziemi Chełmskiej, kompletowanie zaproszeń, plakatów, kontrola archiwum – cały rok.
Przyjmowanie bieżącej dokumentacji badań archeologicznych – Dział Archeologii.
Uczestniczenie w uroczystościach państwowych.

Zadania realizowane w ciągu roku na bieżąco.

Obsługa osób zwiedzających Muzeum; sprzedaż biletów wstępu i wydawnictw muzealnych, prowadzenie frekwencji osób zwiedzających (pomoce muzealne oraz pracownicy merytoryczni).

Prowadzenie strony internetowej – wprowadzanie informacji na serwer o organizowanych wystawach i imprezach w muzeum oraz poczty elektronicznej.

Dbłość o muzealia eksponowane na wystawach czasowych oraz przechowywanych w magazynach (wszyscy pracownicy merytoryczni oraz pomoce muzealne).

Przygotowanie umów użyczenia muzealiów oraz protokołów zdawczo-odbiorczych z przeniesienia muzealiów wraz z opisami stanu zachowania – odpowiedzialni pracownicy merytoryczni poszczególnych działów.

Przygotowanie protokołów przyjęcia dóbr kultury do zbiorów muzealnych – odpowiedzialni pracownicy merytoryczni poszczególnych działów.

Przygotowywanie materiałów na warsztaty plastyczne.

Prowadzenie bieżącej korespondencji.

Organizowanie wernisaży.

Montaż i demontaż wszystkich wystaw (zadania realizowali pracownicy techniczni oraz pomoce muzealne z udziałem kuratorów i autorów wystaw).

Zadania realizowane przez specjalistę do spraw kadrowych.

Prowadzenie spraw pracowniczych i kadrowych: akt pracowniczych, obowiązującej ewidencji pracowników oraz ewidencji zwolnień lekarskich, terminowe sporządzanie sprawozdań statystycznych w zakresie spraw pracowniczych, nadzór i kontrola rejestrów wyjść służbowych i prywatnych, zapoznawanie nowo zatrudnionych pracowników z obowiązującymi w muzeum zarządzeniami, instrukcjami, regulaminem pracy, regulaminem organizacyjnym oraz pobieranie oświadczeń od pracownika o zapoznaniu się z ww. dokumentami, sporządzanie zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu do celów: emerytalno-rentowych, kapitału początkowego – innych celów (np. kredytu, do ZUS, US. itp.).

Teletransmisja sporządzonych raportów miesięcznych do ZUS.

Wprowadzanie danych do programu płacowo-kadrowego „Symfonia”.

Dokonywanie rocznych rozliczeń z podatku dochodowego od osób fizycznych.

Prawidłowe naliczanie wynagrodzeń i sporządzanie list płac pracownikom.

Obsługa programu PFRON – terminowe sporządzanie i rozliczenie miesięcznych i rocznych informacji i deklaracji.

Prowadzenie ewidencji i prawidłowe rozliczanie biletów wstępu do muzeum, przygotowywanie i stemplowanie druków KP, KW.

Prowadzenie spraw socjalnych w Muzeum.
Sporządzanie wniosków na staż do PUP, prawidłowe rozliczanie stażystów z PUP.

Zadania realizowane przez Dział Finansowy

Prowadzenie rachunkowości muzeum, obsługa programu finansowo-księgowego, dokonywanie rozliczeń operacji gospodarczych.

Wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi – obsługa programu bankowego: terminowe płatności wynagrodzeń pracowniczych i potrąceń, terminowe płatności dla kontrahentów oraz terminowe rozliczanie z US, ZUS.

Bieżący nadzór nad prawidłowością rozliczeń kasowych.

Nadzór nad terminowym naliczaniem wynagrodzeń dla pracowników oraz rozliczeń z ZUS.

Współpraca z pracownikami merytorycznymi w pozyskiwaniu sponsorów.

Rozliczanie i nadzór ZFŚS w Muzeum.

Rozliczanie miesięczne podatku VAT, sporządzanie deklaracji VAT-7 i JPK, wysyłka elektroniczna do US.

Roczne rozliczenie podatku od osób prawnych, sporządzenie deklaracji Cit-8, wysyłka elektroniczna do US.

Udział w rozliczaniu programów operacyjnych z MKiDN i innych.

Wykonywanie sprawozdań do GUS drogą elektroniczną.

Rozliczanie otrzymanej dotacji podmiotowej i celowej – półrocznie i rocznie, sporządzanie sprawozdań finansowych kwartalnych Rb-Z, Rb-N, półrocznych i rocznych – bilans, rachunek zysków i strat i informacji dodatkowej do bilansu.

Dział Administracji

Utrzymanie czystości wewnątrz budynków muzeum (pomoce muzealne).

Zakup środków czystości i artykułów chemii gospodarczej oraz wydawanie pracownikom sprzętającym w celu utrzymania czystości w pomieszczeniach muzeum.

Nadzór nad personelem pomocniczym (pomoce muzealne i dozorczy-rzemieślnicy) – kierownik Działu Administracji.

Organizacja transportów.

Pakowanie i nadzór nad przewożonymi obiektami na wystawy organizowane w muzeum.

Opracowywanie projektów inwestycyjnych.

Dystrybucja wydawnictw muzealnych do punktów sprzedaży w poszczególnych budynkach muzeum, realizacja zadania.

Udział w warsztatach: *Dzień Dziecka Amfiteatr Kumowa Dolina, Zbroje, woje i podboje. Historyczna niedziela nad Zalewem Żółtańce* (Centrum Bibliotek i Kultury Gminy Chełm), Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. Pauliny Hołyszowej „Ziemia moich wierszy” edycja 2022; Piknik u Cioci Pauliny z okazji 130 urodzin Pauliny Hołysz (Centrum Bibliotek i Kultury Gminy Chełm, Gmina Chełm)

Zadania ujęte w planie pracy na rok 2022 z zakresu gromadzenia i trwałej ochrony dóbr kultury oraz działalności wystawienniczej, wydawniczej i edukacyjnej zostały zrealizowane. Ponadto wykonywane były inne zadania powierzone przez Departament Promocji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Chełm.

**Informacja z wykonania planu finansowego Muzeum Ziemi Chełmskiej
im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie za rok 2022**

I. PRZYCHODY

Plan przychodów muzeum na 2022 rok został określony w wysokości **2 449 877,00 zł**, wykonanie wyniosło **2 436 541,15 zł**, co przedstawia się następująco:

1. Dotacja podmiotowa			
plan	2 111 290,00 zł	wykonanie	2 111 290,00 zł
2. Dotacja celowa			
plan	0,00 zł	wykonanie	0,00 zł
3. Pozostałe przychody			
plan	308 587,00 zł	wykonanie	291 326,76 zł
4. Wpływy z usług			
plan	30 000,00 zł	wykonanie	33 924,39 zł
5. Przychody finansowe			
plan	0,00 zł	wykonanie	0,00 zł

II. KOSZTY

Plan kosztów muzeum został określony w wysokości **2 571 727,54 zł**, wykonanie wyniosło **2 487 716,74 zł**, co przedstawia się następująco:

1. Wynagrodzenia			
plan	1 491 000,00 zł	wykonanie	1 490 433,27 zł
2. Pochodne od wynagrodzeń			
plan	247 100,00 zł	wykonanie	247 046,84 zł
3. Pozostałe koszty			
plan	766 427,54 zł	wykonanie	683 036,63 zł
4. Inwestycje			
plan	67 200,00 zł	wykonanie	67 200,00 zł

Stan zatrudnienia na dzień 31.12.2022 roku – 31 osób, co w przeliczeniu na pełne etaty daje 28.

DYREKTOR
Muzeum Ziemi Chełmskiej
im. W. Ambroziewicza w Chełmie
M. Jędruszczyk
mgr Natalia Jędruszczyk

Dyrektor Departamentu

A. Szostak
Aneta Szostak

Informacja z działalności Muzeum Ziemi Chełmskiej im. W. Ambroziewicza w Chełmie za 2022 rok

Strona 29 z 29

